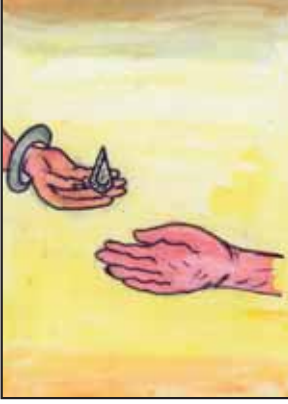

7

सुभाषितानि

हस्तस्य भूषणं दानं
सत्यं कण्ठस्य भूषणम् ।
श्रोत्रस्य भूषणं शास्त्रं
भूषणैः किं प्रयोजनम् ॥१॥

काकः कृष्णः पिकः कृष्णः को भेदः काकपिकयोः ।
वसन्तसमये प्राप्ते काकः काकः पिकः पिकः ॥२॥

यथा चिंतं तथा वाचो यथा वाचास्तथा क्रिया ।
चित्ते वाण्यां क्रियायां च साधूनामेकरूपता ॥३॥

सर्वतीर्थमयी माता सर्वदेवमयः पिता ।
मातरं पितरं तस्मात् सर्वयत्नेन पूजयेत् ॥४॥

सुखार्थी चेत् त्यजेत् विद्यां विद्यार्थी चेत् त्यजेत् सुखम् ।
सुखार्थिनः कुतो विद्या कुतो विद्यार्थिनः सुखम् ॥५॥

Glossary

हस्तस्य - of hand, भूषणम् - ornament कण्ठस्य - of neck, श्रोत्रस्य - of ear,
प्रयोजनम् - purpose, पिकः - cuckoo, भेद - difference, यथा - like, वाचा - speech, त्यजेत् -
leave, कुतः - from where

Exercise

1. Pronounce the following words correctly :

कण्ठस्य, श्रोत्रस्य, भूषणैः, प्रयोजनम्, साधूनामेकरूपता ।

2. Re-write the following words in good handwriting :

- (1) भूषणम् _____
- (2) कृष्णः _____
- (3) सुखार्थिनः _____
- (4) सर्वतीर्थमयी _____
- (5) क्रियायाम् _____

3. Join words of 'B' with those of 'A' properly on the basis of the lesson :

A		B
(1) हस्तस्य भूषणम्	☐	(1) कृष्णः
(2) काकः	☐	(2) वाचः
(3) यथा चित्तं तथा	☐	(3) दानम्
(4) श्रोत्रस्य भूषणम्	☐	(4) विद्याम्
(5) सुखार्थी चेत् त्यजेत्	☐	(5) कङ्कणम्
		(6) शास्त्रम्

4. Put (✓) or (×) mark in the box against each sentence on the base of the lesson :

(1) माला कण्ठस्य भूषणम् ।	☐
(2) बकः कृष्णः हंसः कृष्णः ।	☐
(3) विद्यार्थी त्यजेत् सुखम् ।	☐
(4) सर्वतीर्थमयी माता ।	☐
(5) यथा चित्तं तथा वाचः ।	☐

5. Read, recite and sing the shlokas of the lesson with correct pronunciation :

6. Listening to your teacher, write the words in good handwriting.

7. Form the words following the illustration. Then write and read them :

Illustration : हस्तः - हस्तस्य

- (1) कण्ठः - _____
- (2) श्रोत्रम् - _____
- (3) पादः - _____
- (4) मुखम् - _____
- (5) नेत्रम् - _____

8. Fill in the gaps in the following sentences selecting the appropriate words from the brackets :

- (1) विद्यार्थी _____ त्यजेत्। (सुखम्, कष्टम्)
- (2) सुखार्थी _____ त्यजेत्। (धनम्, पुस्तकम्)
- (3) क्रियाशीलः _____ त्यजेत्। (निद्राम्, कार्यम्)
- (4) सज्जनः _____ त्यजेत्। (क्रोधम्, दयाम्)
- (5) मित्रं _____ त्यजेत्। (घृणाम्, स्नेहम्)

9. Frame the sentences using the words given in the brackets. Follow the illustration :

(अन्नम्, मनः, बीजम्, फलम्, राजा, प्रजा)

Illustration : यथा चित्तं तथा वाचा ।

- (1) यथा _____ तथा _____ ।
- (2) यथा _____ तथा _____ ।
- (3) यथा _____ तथा _____ ।

Local Information

- Collect and write the proverbs/phrases/subhashits having the similar/close meaning to those of given in the lesson in your language :
On truth
On behaviour
- Go to the library. Collect 'Ratnamala Part 1 to 3' or Books of Shubhashits and collect five Shubhashits.
- Draw a picture of a bird you like and colour it.